

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4.50 mesečno, četrtletno K 13.50, polletno K 27.—, celoletno K 54.— Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 4.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Italija.

Iz Italije prihajajo vznemirljive vesti. Delavstvo namerava stavkati ter se pridružiti boljševiškem gibanju, ki prihaja iz Rusije skozi Nemčijo v Italijo. Kralj se s svojo rodino pripravlja na beg.

Mi se ne čudimo tem pojavom. Pričakovati jih je bilo že prej. Italija je previsoko dvignila glavo, ko je po milosti jugoslovanskih in češkoslovaških vojakov zmagala. Kot takozvana zmagovalka je začela skoro besneti. Pojavila se je v njej ravnoista bolezen, ki je ugonobila Nemčijo — imperalizem.

Na ukaz maršala Focha je zasedla naše slovensko ozemlje do demarkacijske črte. Ta ukaz je bil le nekaka varnostna odredba, ki je bila pa napram nam vsaj po naših mislih popolnoma neupravičena. In ko so Italijani preplavili naše lepo Primorje, zasedli mesta, o katerih so stoletja sanjali, — Trst, Gorico, Pulj, tedaj se jih je polastila megalomanija. Vzbudil se jim je apetit po teh naših slovenskih deželah. Da bi pa tudi na zunaj dokumentirali upravičenost svojih zahtev po naših deželah, so hoteli kar čez noč prebarvati naše slovenske dežele z italijansko barvo. Zadei so pa ob naše kraške skale, ob naše značajne in kremenite Primorce in Goričane.

Lepa je sicer italijanska godba, toda naših bratov tudi najlepša in najzapeljivejša

mladija ni zapeljala. Ko so Italijani videli, da je njihovo vabljenje zaman, so pričeli s silo. Začeli so z najhujšim terorizmom. Naše ljudi, ki se jim nočejo upogniti, ki nočejo priznati že danes italijanske nadvlade zapirajo ter jih odvajajo daleč tja v Italijo. Deci jemljejo očete, ženam, može . . . Ljudstvo beži iz dežele. Delo počiva. In zemlja, ki je toliko let bila naša in italijansko kri, leži še danes nerazorana, neobdelana. Z bajonetom in gorjačo je začel Italijan uvajati svojo kulturo v naše dežele, z nasilstvi in grozodejstvi se hoče ustaliti med našim narodom.

Toda to mu še ni bilo dovolj. Skomine so se začele Italiji delati tudi po ostalem našem slovenskem ozemlju. In ker sami niso mogli vsega doseči, so našli bratca, ki je tudi začel našo zemljo. Ne motimo se, če trdimo, da sta ravno v Mariboru bila Italijan in Nemec bratovščino. Toda ta načrt se je k sreči izjalovil.

Počasi, toda sigurno je pa prihajala v Italijo ona pošast, ki jo imenujemo boljševizem. Stegnila je roke po od zmagošljavja pijanih masah. Italijanski diplomati so to prav dobro videli. Da bi pa nezadovoljne mase potolažili, so jim hoteli brez bojov in brez truda prezentirati na krožniku naše bogate slovenske dežele. Toda pošast boljševizma je hitreje korakala nego so se izvrševale nakané in načrti italijanskih diplomatov. In danes se majejo tla italijanskemu kraljestvu. Usoda, ki je zadela

ošabno Nemčijo, absolutistično Rusijo, ponosno Ogrsko, se obeta Italiji. Široke mase pišejo s krvavo roko smrtno obsodbo italijanskemu imperalizmu.

Kdor pozna razburljivi značaj prebivalcev solnčne Italije, ve, kaj pomenja gibanje, kakor je boljševizem, za to deželo. Če se je s tako silo polastil sanjavega in melanholičnega Rusa, s kakšno silo bo še le zaplesal po Italiji.

Verjamemo, da se Orlandu mudi, urediti v Parizu italijansko-jugoslovanski spor, vsaj vidi, da mu tli v hiši in da je nevarnost dospela do skrajne točke. Čisto gotovo je namreč, da bo Italija domu potrebovala vse ono vojaštvo, ki zdaj po naših deželah izvršuje razna nasilstva pod geslom imperalizma in laške kulture. Vprašanje pa je še, če se epidemija boljševizma ne bo polastila tudi teh v vojaško uniformo oblečenih mas.

Morda že danes, ko to pišemo, majo nezadovoljne mase, prepojene s ruskim boljševizmom, temelje italijanskemu kraljevemu tronu in imperalizmu. In če zavihra po celi deželi pošast revolucije, tedaj pač ne bodo Orlando, Clemenceau in Lloyd George odločevali o usodi naših slovenskih dežel. Njihove papirnate dokumente bo vzela vihra revolucije.

Mi bomo mirno gledali ta eventuelni preobrat v Italiji. Morda pa vendar tli v širokih masah, čeprav bodo morda za hipe pozabljali svojo človeško naravo, več pravičnosti nego v dušah diplomatov, zbranih pri zeleni konferenčni mizi v Parizu.

Zločesta vila.

»Bog daj dober dan, ljudje božji! Koliko vas je doma?« — je kričal berač Jernejc pred vežnimi vrati in odlagal svoje cule, katere so bingljale krog in krog njega.

»Bog daj! Bog daj Jernejc!« sem mu odzdravljaj jaz in stopil na vežni prag.

»Celo večnost Vas že nisem videl in mislil sem že, da ste umrli.«

»Kaj Ti si tudi od te hiše? Glej no! Kaj tako velikega fanta ima že Tone?«

»Jaj, pa res hitro raste mladina! — Saj še ni dolgo tega, ko je bil Tvoj oče tak kot si zdaj Ti! Pa, kje pa si in kaj delaš? Daj no! Sedi semkaj k meni na klop in povej mi! Zakaj vidi se Ti, da ne paseš krav kot jih je Tvoj oče v takih letih!«

»Oj, Jernejc, Jernejc! Kako sta radovedni! V mestu sem in v šolo hodim. Danes pa sem prišel domov in čuvam hišo, ker so se domači vsi poizgubili po opravkih.«

»A, tako! Črno šolo študiraš?! Prav, prav! — Veliko lepega se ondi uče in eden je bolj prebrisan kot drugi — ampak berač Jernejc tudi nekaj ve! — Čuj fant! Ali si že slišal kaj o čarovnikih in zlih duhovih?«

»Kajpada sem slišal! Toda to so samo ljudske domišljije in pripovedke!«

»Seveda! Domišljije in pripovedke! — Tako govori gospoda, ki ne zna misliti in ki

nima vere! — Le zapomni si fant! Dobri in zli duhovi hodijo še vedno po svetu kakor so hodili nekdanj, ko so ljudje še verovali v nje.

Mlad si še, ampak enkrat boš spoznal, da je govoril berač Jernejc resnico.

Ali Ti je morda znano, kaj je storila zločesta vila?«

»Jernejc, slišal in bral sem že precej pravljič o zločestih vilah, a te je ustvarila samo ljudska domišljija in jaz ne verujem ničesar!«

»Veroval pa boš, ko sam doživiš in poskusiš! Tedaj pa boš govoril drugače in dal beraču Jernejcu prav! Poslušaj, kaj Ti povem!«

Zemlja je bila polna ljudstva in živali. Vsak grmiček je imel svojega gospodarja in za vsako bilko se je pulilo deset glav. Ljudstva se je trlo ko na mravljišču. Zemlja je rodila, kar je mogla, a vsega prebivalstva vendar ni mogla preživeti. Ljudje so postajali nezadovoljni in se selili iz kraja v kraj kot kobilice, a nikjer jim ni bilo bolje.

Cesarji in kralji celega sveta so noč in dan premišljevali in ugibali, kako bi odpravili to ljudsko gorje in razširili zemljo, da bi nudila prostor in prerediti vse ljudi in živali.

Zbrali so se k posvetovanju ter se dolgo, dolgo mučili s tem perečim vprašanjem. Ni-

kakega izhoda niso mogli najti, nobene rešitve ni bilo.

Tedaj pa se oglasi najstarejši med njimi in pravi:

»Velikanstveni vladarji sveta! Previsoki gospodje! — Vsi vidite, da so naša premišljevanja in ugibanja zaman. Ljudstvo se rodi in množi dan za dnem, zemlja je polna do zadnjega kotička. Nezadovoljnost se širi in življenje postaja od trenutka do trenutka težavnejše in mučnejše. Nekaj je treba storiti! — Ker pa je naša bistrornost in pamet preslaba, odgovornost pa velika, zato vam svetujem, da pošljemo poslanca v deveto deželo, v kraljestvo grajskih vil. — Marsikak dober svet se je že našlo v enem kraljestvu in gotovo ga dobimo tudi zdaj ter rešimo svet in rešimo sebe!«

Vsi navzoči vladarji so bili s tem predlogom zadovoljni in takoj so odposlali poslanca v deveto deželo, v kraljestvo čudovitih vil.

Dolgo so čakali zbrani kralji in cesarji poslanca, ta pa se je vozil zdaj po suhem, zdaj po vodi, dirjal je po cestah in po zraku, naposled pa je vendar prišel v deveto deželo, v kraljestvo grajskih vil.

Radostno so ga sprejele vile in se ga oklepale kot svojega ženina. Vesel je bil poslanec takega sprejema in na dolgo in

Političen pregled.

Naša koroška fronta. LDU. Ljubljana, 10. aprila. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Dne 9. t. m. ob eni popoldne so Nemci streljali z artiljerijo, metalci min, s strojnimi in puškami na most pri Galiciji. Naše topništvo in strojnice so odgovarjale. Nato je bil mir. Ob 10. uri popoldne je metal nemški zrakoplov letake.

Iz narodnega predstavnštva. LDU. Beograd, 10. aprila. Prva seja Narodnega predstavnštva bo jutri v petek. Na dnevnem redu bo samo zadnje čitanje zakona o najemščinah in volitev agrarnega odbora. V agrarni odbor bodo poslali svoje zastopnike posamezni klubi in ne sekcije Narodnega predstavnštva. Število članov agrarnega odbora se zviša od 14 na 21. Poslanci s Hrvaške in iz Slovenije se odpeljejo jutri zvečer iz Beograda domov.

Ureditev valute. Beograd, 9. aprila. Kakor poroča »Pravda«, obstoji načrt, da se naša valuta uredi avgusta in sicer tako, da se zamenjata dve kroni za dinar. To pa ne bi bil stari dinar srbske banke, ampak novi državni dinar. Razven tega se bavijo finančniki z načrtom, da bi se po češkem vzorcu zamenjal nek odstotek predloženih bankovcev kot državno posojilo za državno obligacijo, ki bi jo lombardirala vsak čas vsaka banka v naši kraljevini.

Jugoslovansko-italijanski spor. Zagrebškemu »Jutranjemu listu« poročajo iz Pariza, da je delegat dr. Trumbić pozval k sebi jugoslovanske časnikarje ter jim povedal, da so naši argumenti glede spornih točk z Lahi zelo vplivali v odboru četvorice na angleške in francoske delegate, ki bodo te argumente v veliki meri uvaževali.

Pred koncem predkonferenc. — **Pred začetkom detaljnih konferenc.** — **Posvetovanja.** Geneve, 9. aprila. (Slov. Narod.) Wilson je brzojavno pozval svojo ladjo George Washington, naj pride iz Amerike v Brest. To činjenico smatrajo za najbolj gotovi dokaz, da stojimo neposredno pred koncem mirovnih predkonferenc. — Vzdržuje se pa mnenje, da se bo določil mir samo v velikih obrisih in da se prepusti določitev posameznih detaljnih mejnih vprašanj poznejšim podrobnim pogajanjem in komisijam ali pa tudi eventualnemu sporazumu onih sosedov, ki imajo na takšnih podrobnih mejnih vprašanjih poseben interes. — Odbor četvorice se včeraj ni več bavil z jadranskim vprašanjem, marveč se je povrnil na vprašanje Saare, o katerem se je pred dnevi uradno javljalo, da je že rešeno. Razven tega se je odbor četvorice posvetoval o odgovornosti Viljema. Angleži in Francozi so predlagali, naj se mož postavi pred sodišče, Američani in Japonci so proti temu. (Jadransko vprašanje je torej zopet odloženo. To je sicer negativen uspeh, a je vendar uspeh, ker je videti,

široko je pripovedoval, čemu je prišel semkaj?

Vile pa so bile dvojne: dobre in zlobne ali zločeste.

Poslanec tega ni vedel in si je mislil, da je pač vseeno, s katerimi občuje.

Premotile so ga zlobne vile in rajal je z njimi ves čas, kar ga je preživel ondi.

Pred njegovim odhodom so imeli vile posvetovanje, kjer so preračevali, kakšen odgovor bi dale zbranim vladarjem?

»Ker se je nesrečni poslanec družil vedno le z zlobnimi vilami, se dobre niso hotele udeležiti tega zborovanja in zmagale so zlobne.

Prinesle so iz posvetovalne dvorane oster meč, na katerem je bila vtisnjena beseda — vojska — ter ga izročile poslancu kot odgovor in rešitev.

Stresel se je poslanec ob tem pogledu, zgrabil meč, sedel na voz ter se odpeljal nazaj, kjer so ga že težko, težko pričakovali zbrani vladarji.

Vsi so ostrmeli, ko jim je poslanec povedal o rešitvi in jim izročil nabrušen meč. Zmajali so z glavami, a sivolasi vladar je rekel: »Rešitev je tu! Gospodje, vedel sem,

da se celo odbor četvorice ne more odločiti, da bi Lahom kar priznal vse, kar zahtevajo na našo škodo. Najbrže se ne motimo, če pripisujemo ta uspeh vplivu Wilsona, ki se vendar le drži svojih načel vsaj deloma, in pa energičnemu delu naše delegacije.)

Gospodarska pogajanja med Čehoslovaško, Nemško Avstrijo in Jugoslavijo. 9. t. m. so delegati Čehoslovaške, Nemške Avstrije in Jugoslavije sklenili medsebojni kompenzacijski in trgovinski začasni dogovor, ki ga bo vlada predložila Narodnemu predstavnštvu.

Dnevne novice.

Zborovanje pristašev JDS v Mariboru se vrši v petek, 11. aprila 1919 ob 8 zvečer v čitalniških prostorih Narodnega doma. Poroča prof. Voglar o politični situaciji v Beogradu. Izrecno opozarjamo, da je važno, da se udeležijo zborovanja tudi ženske, ki so ali hočejo postati pristašnje Jugoslovanske demokratske stranke. Potrebno je zlasti, da pridejo vsi tisti člani JDS, ki so v političnem ali v gospodarskem oziru s tem ali drugim nezadovoljni, in da javijo našemu poslancu svoje pritožbe in želje ter predloge za rešitve.

Naše narodno ženstvo opozarjamo na predavanje »Jugoslovanska žena — svobodna državljanka«, ki se vrši v soboto zvečer ob 8. uri v mali dvorani »Narodnega doma«. Predaval bo naš urednik.

Javen shod JDS v Ptuj se vrši v nedeljo 13. t. m. ob 3. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Poroča član narodnega predstavnštva, g. prof. Voglar, ki se pripelje iz Beograda. Razpravljal bo zlasti o agrarni reformi, o valutnem prašanju in o splošnem političnem položaju. Po shodu bo občni zbor krajevne organizacije v Ptuj. Shod bo manifestacija za našo severno mejo. Zato vabimo k obilni udeležbi.

„Sokol“ v Mariboru. Odborova seja in seja vaditeljskega zbora se vrši v soboto dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu.

Sokol v Čakovcu. V Zrinjskem Čakovcu se je ustanovil prvi Jugoslovanski Sokol.

Mestni stavbni urad in nemški obrtniki. K nam hodijo naši slovenski mizarji, ki se pritožujejo, da oddaja mestni stavbni urad dela edinole nemškim mizarjem. V imenu naše javnosti prosimo pojasnila.

Narodna čitalnica v Pliberku na Koroškem potrebuje za svojo knjižnico nujno knjig zlasti pripovedovalne vsebine; predvsem došli bi prav letniki Zvona ali Dom in sveta. Rodoljubi, rojaki priskočite nam na pomoč, pomagajte pri probudi Korotana.

Poziv slovenskim visokošolcem. Pozivljajo se tem potom vsi slovenski visokošolci iz Maribora in okolice, brez ozira na to študirajo li v Zagrebu ali ne, da se zanesljivo

da naš vile ne zapuste. — Dotaknite se rešilnega meča s svojimi meči in idite med svoje ljudstvo ter poženite ga v boj! Jaz kot najstarejši in najmodrejši začnem prvi in vi mi sledite!

Razšli so se kralji in cesarji, vzdignili svoje ljudstvo in ga tirali v boj.

Strašno klanje se je začelo. Ljudje so trpinčili in morili drug drugega, zemlja je počivala in pila njih kri.

Zločeste vile so se smejale, a dobre so jokale, naposled pa zgrabile za orožje, premagale zlobne in poslale ljudem na svet svojega poslanca s krasnim jabolkom, na katerem so se bliščale besede: svoboda, enakost, bratstvo!

Hitel je poslanec čez drn in strn, prišel je na svet, kjer so ljudje padali kot snopje in je tekla kri v potokih, iskal je zbrane kralje in cesarje, a ni jih dobil več, zato je kazal jabolko slednjemu človeku in mu pripovedoval o rešitvi.

Streznili so se ljudje, vzeli jabolko rešitve in vriskali veselja.

Krvava zemlja se je osušila, vztrepetala presenečenja in rodila dalje. Ljudje so se objemali in poljubljali v sreči in veselju. Vsi

udeleženi sestanka, ki ga sklicuje veselični in propagandni odsek Stanovske zveze slovenskih akademikov v Zagrebu, podružnica Maribor, v nedeljo 13. t. m. ob 8 uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Gre za velevažno akcijo v najbližjem času. Pridite polnoštevilno! — Za SZSA: Stanko Moškon, pravnik.

Nova manufakturna trgovina. Ivan Šoštarč je zopet otvoril v Gosposki ulici št 5 svojo manufakturno trgovino. Gospod Šoštarč bo pa navzlic temu še vedno vodil mestno prodajalno. Priporočamo to trgovino našemu občinstvu.

Shod pri Sv. Ani. Dne 6. aprila 1919 imel je g. dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu, na javnem prostoru pred cerkvijo pri Sv. Ani na Krempergu jako dobro uspel javen shod. Očrtal je v kratkih besedah zgodovino Slovencev in njihovo tlačanstvo do razsula Avstrije ter razložil poslušalcem veliki pomen sedanjega prevrata. Razložil jim je tudi vrednost oziroma nevrednost papirnatega denarja ter vzrok zaprtja mej. Govor je imel na poslušalce najboljše učinek, kar se je posebno razvidelo iz tega, da se je vse polno ljudi obrnilo posebno do govornika z zatrdilom, da soglašajo v cellem obsegu z besedami govornika. Pač pa je več kmetov prosilo, da se naj na občine v Cmureškem okraju tudi pri aprovizaciji ne pozabi, ker se čutijo zapuščene popolnoma od Jugoslavije, katera v teh važnih obmejnih občinah popolnoma nič ne da, niti sladkorja niti moke, kaj šele tobaka. Opozarjamo javne faktorje, da store čimprej tozadevno potrebne korake.

Slovenski visokošolci v Zagrebu. Zagreb, 5. aprila 1919. Kakor je vsemu občinstvu znano, so slovenski akademiki preživeli v zadnjih predvojnih letih in posebno med vojno jugoslovanstvu na ljubo težke čase. Trpljenje našega dijaštva je izviralo iz nasprotja vlade do slovenskega akademika sploh. Konečno je polom starega režima prinesel tudi nam upanje v boljše čase, ki se pa le počasi dvigajo iz ozorja. Naši akademiki so bili vedno kot žrtev neusmiljene usode našega malega naroda raztepeni po širnem svetu in se prerivali z največjim naporom naprej proti zaželenemu cilju. Nova doba vstajenja jih je našla večinoma v Martovih vrstah in jim deloma omogočila nadaljevanje študija. Toda Dunaj in Gradec sta jih brutalno iztirila iz svojih vseučilišč, Praga je bila prenapolnjena, Beograd razdejan od nemške kulture in sploh nepriljubljen, Ljubljana je bila od vseučilišča še bolj oddaljena nego dafes. Naravno je, da se je vsa akademika omladina koncentrirala v Zagrebu, ki bi nam naj bil nova domovina, v kateri bi se čutili brate med brati. Pristno hrvatskega in prisrčnega pa smo v Zagrebu našli žalibog malo, zelo malo. Spoznavali smo vedno bolj in bolj nezdravi velikomestni njegov značaj, spoznali nemški živelj in krive nosove, spoznali brezmejno razkošje in občutili neznosno draginjno.

so imeli dovolj prostora, vsi dovolj dela in jela. Mir in sreča je zavladala na svetu...

»No, kdo je bolj učen? V kaj pa sta se tako zaverovala?« — prekine moj oče Jernejcevo pripovedovanje in se vstopi pred naju.

»O, Bog daj dober dan, Tone!« — reče Jernejc. »Prišel sem zopet malo na okrog in sem dobil tu Tvojega fanta. — Preklicano je že velik!

Kmalu mu bo treba obleči vojaško suknjo in zadeti puško na ramo.

»Če bo čnošolec, potem mu ne bo treba! — Zakaj pa sedita tu zunaj? Stopita v hišo! Jernejc, Ti bi gotovo rad kaj za pod zobe? Pojdimo toraj v hišo!«

»Prav imaš, Tone!« — Sklene berač Jernejc ter jo ubere za očetom, jaz pa sem šel na vrt in premišljeval Jernejcevo pravljico. Veliko sem jih že bral in slišal, a take še ne! — In Jernejc je celo rekel: »Ko sam doživim in poskusiš, pa boš veroval!« Kaj je neki mislil s tem? — Dolgo sem si ubijal glavo s to čudovito pravljico, naposled pa sem ostal pri svoji veri, da pravljica je pravljica, tako ena ko druga, in sem jo mahnil v hišo, da izvem še kaj novega iz beračevih ust. —

Živeli smo do sedaj v nekaki slovenski oazi — Akademskem domu — osamljeni in v upanju na boljše čase, ki jih pa ni hotelo biti od nikoder. Dobrodelno društvo Akademski dom nam je po možnosti uredilo naš dom, ki je za njega votirala naša narodna vlada 150.000 K. Ta vsota pa je že popolnoma izčrpana in po Vel. noči bomo, če se razmere v kratkem ne izpremenijo, na cesti. Temu se je pridružila še kriza v jugoslovanski akademski menzi. Brez vsakega ozira na uboga akademika navijajo Mozesovi potomci cene dan na dan, kar je tudi nekoliko posledica svobodne trgovine. Naša menza ima vsled tega 10.000 K na teden deficita, kar pomeni za nas gotov polom. Kdo nam naj pomaga, kdo naj reši slovenske visokošolce, ki se jih danes z nobenim proletarijatom niti primerjati ne more, ker stojijo slabše od najnižjega delavca. Ali si naj najmemo sobe po 300—400 K in zraven tega plačujemo še hrano?! Edino naše upanje je novoosnovana Stanovska Zveza Slovenskih Akademikov, kateri pripadajo vsi slov. visokošolci v Zagrebu. Pred tem se je ustanovila že Organizacija Slovenske Svobodnomiselne Omladine, ki je v Zagrebu izmed slovenskih grupacij najmočnejša (štetje 130 članov). Okrog 30 katoliško mislečih je vstopilo v hrvatski „Domagoj“, ki se je temu primerno preosnoval, drugi pa so ostali neorganizirani. Stanovska zveza je združila vse, da podpira naše težnje, da pomore Akademskemu domu in Jugoslovanski akad. menzi. Propagandni odsek te zveze bo obveščal stalno našo domovino po časopisju o naših razmerah; veselični odsek ima nalogo, da prireja zabave in druge prireditve v prid Akad. domu in naši menzi, pevski odsek bo prirejal pevske večere po manjših krajih Slovenije. V prid menze bodo tijsi visokošolci pobirali prispevske na pole. V korist našega doma bo priredila „SZSA“ po celi Sloveniji 26 in 27. aprila cvetlične dneve, ki se bi naj zaključili s kako prireditvijo. Gotovo tudi naš narodni Maribor ne bo zaostal za drugimi mesti in nam pomagal v najhujši sili. Posebno se tem potem obracamo na naše požrtvovalne dame, ki jih prosimo, da prevzamejo celo akcijo v svoje večje roke. Več in podrobnejše bodo poročali člani veseličnega odsedka „SZSA“ o pravem času ustmeno. Še enkrat pa apeliramo na vso javnost, naj ne pusti slovenskega visokošolca v dosedanji bedi, naj mu pomore po možnosti, ker tudi dijak je človek, ki ima pravico do dostojnega življenja! Md. J. P.

Balokovičev koncert s sodelovanjem vojaške godbe za Spodnji Štajer je 9. t. m. napolnil veliko Götzovo dvorano do zadnjega prostora. V svečanostni večer nas je uvedel v prvi točki s svojima skladbama »Dve legendi« (F-dur in As-dur) gospod profesor Beran, nam Mariborčanom že dolgo znan kot spreten in genijalen skladatelj. Občinstvo ga je pohvalilo z večkratnim aplavzom. V naslednjih treh točkah z več oddelki je nastopil znani jugoslovanski umetnik Zlatko Baloković, od navzočih burno pozdravljen. Kakor smo pri Balokoviću že vajeni, je tudi ta večer položil v svojo igro vso svojo dušo; z nenavadno sigurnostjo obvlada mladi umetnik vse dele svoje vijoline, zlasti pa v najvišjih in flazeoletnih glasovih. Najbolj je stopila njegova nenavadna spretnost na dan v Sarasatovih »Ciganskih napjevih«; zdaj so donele njegove strune žalostno, zdaj zopet divje in uporno, občinstvo in igralci v orkestru so bili očarani od velikega umetnika. Častniški zbor je po tej točki poklonil g. Balokoviću, prof. Beranu in g. kapelniku Herzogu krasne vence s slovanskimi trakovi. Zadnja Balokovičeva točka je bila Wieniawskijska »Fantazija« (Faust). Nato je igral orkester še pod Herzogovim vodstvom Goldmarkovo »Sakuntalo« z njemu lastno virtuoznostjo. Koncert sta počastila tudi dva fran-

coska častnika v spremstvu generala Maistra, ki bosta lahko v svoji domovini pričala o tem, da smo Slovenci po številu sicer majhen narod, a da je umetnost med nami dobro zastopana.

Izplačilo pokojnin. Ker Nemška Avstrija likvidacijskih pol glede izplačila pokojnin še do danes ni doposlala in tu radno niso znana imena niti visokost pokojnin upravičencev, se zaradi tega te pokojnine do sedaj niso zamogle izplačati. Da pa se to omogoči, se vabijo civilni upokojenci, katerim so bile pokojnine do sedaj nakazane po Nemški Avstriji, pa z mesecem sušcem t. l. ustavljene, da se zglase pri podpisnem fin. okrajnem ravnateljstvu v Mariboru med 10.—12. uro dopoldne ter je prinesli sabo pokojninski dekret ter odrezek poštno-hranilničnega urada o zadnjem izplačilu pokojnine.

Italijani prodajali živila iz antantnih vlakov. O tej zadevi nismo smeli poročati. Neki ljubljanski list je pa vseeno prinesel poročila o tej zadevi, ki pa še ni končana. Danes objavljamo le uradno poročilo, ki pravi: Maribor, 10. aprila. Že več dni se je govorilo v Mariboru, najprej bolj tajno in potem vse očitneje, da prodaja na postajališču v Teznu, ki leži pol ure hoda izven Maribora, italijansko vlakospremno moštvo iz zalog živilskih vlakov razna živila po bajno nizkih cenah. Radi tega je začelo ljudstvo iz mesta in okolice prihajati v večjem številu na Tezno. Ker pa menda kupčija z ententnimi živili v tako velikem obsegu pri belem dnevu ni bila oportuna, se je čas kupčevanja preložil na noč. Na debelo se je začel prodaja ententnih živil v noči od 8. na 9. april in se je pri tem od strani italijanske straže inscenirala istočasno majhna, sicer nenavarna strelba, ki naj bi markirala napad na živilske vlake in plenitev istih oziroma odbitje takega napada, da bi na ta način odvrnili od sebe odgovornost za zmanjkana živila, ki so jih italijanski stražni organi prodajali. — O dogodkih te noči je uradno ugotovljeno sledeče: Po 7. uri zvečer so začele prihajati od vseh strani iz mesta in okolice po cestah, poljskih stezah in njivah množice ljudi. Večina jih je prihajala iz predmestja Pobrežja po stranskih potih čez polja. Imeli so seboj ročne vozičke ali pa nahrbtnike. Italijansko moštvo, ki je stalo oboroženo s puškami okoli množičnih vagonov ententnih živilskih vlakov, je odprlo nasilno več plom-biranih vagonov in vzelo iz njih polne vreče moke, riža in raznovrstnih drugih živil. Kmalu je bila zelo živahna trgovina v polnem teku. Prodaja se je vršila po vzorcu javne dražbe. Kupci so ponujali in se prekašali v zmiraj višjih ponudbah. Vlakospremni vojaki so nosili vreče z živili tudi čez ograje na ceste in polja, kjer so jih pričakovali odjemalci. Nastavljene so bile tudi civilni pomočniki, ki naj bi odganjali ljudi, ki bi hoteli nadzorovati njih početje. Tu nekoliko cen: 150 kg moke za 360 K, 10 kg riža in zavoja tobaka 15 K, 1 vreča riža za 550 K, 15 kg riža za eno kokoš. Eden aretirancev je izjavil, da je kupil celo od italijanskega častnika vrečo riža za 600 K. Drugi dan, t. j. 9. dopoldne, so izjavili italijanski vojaki na vprašanje civilnih oseb, če bi mogli prodati kako malenkost, da so vojaki ki so zjutraj odšli, včeraj ponoči prodali velike množine živil: pridejo naj zvečer, mogoče se bo dalo kaj dobiti. V noči od 9. na 10. april se ni prodajalo javno. Gruče ljudi so se vračale po 8. uri zvečer praznih rok in izjavljale, da se ta dan nič ne prodaja, ker je vlak, katerega moštvo je prodajalo, že odšel. Drugi so trdili, da so na Teznu Čehoslovaki, ki absolutno ničesar ne prodajo. Res je, da so Čehoslovaki edino s svojimi navzočnostjo preprečili, da se italijanski vojaki niso upali očitno prodajati. Tretji so tudi zatrjevali, da je bila na kolodvoru baje neka revizija

in da je radi tega trgovina onemogočena. O nadaljnjih rezultatih poizvedovanj bo javnost pravočasno obveščena.

Nemški tihotapec. V tukajšnjem zaporu je neki Matija Leser, trgovec iz Nemške Avstrije, ki je hotel vtihtapiti v Nemško Avstrijo dva vagona masti.

Okradeno štacijsko poveljstvo v Celju. V noči dne 30. marca je vlomil v blagajno štacijskega poveljstva v Celju tamkaj uslužbeni četovodja Fran Tobiš ter ukradel 9000 kron v gotovini, hranilno knjižico v znesku 45.000 kron ter 4 gumijevе obroče za avtomobile. Tobiš je izginil z »odprtim poveljem« nekega častnika. Tobiš je 39 let star in doma iz Kozjega.

Prijeti tihotapec. Dne 8. aprila 1919 prišlo je orožništvo pri Sv. Lenartu želarja Josipa Jaušnika, posestnika na Dražju, ker je skušal spraviti v Nemško Avstrijo 12 meterskih stotov zrnja, svinjo in 6000 jajc. Vsi Lenarčani so Jaušniku hvaležni, da so za praznike prišli do tako cenih in dobrih jajc in da prosijo, da naj ja v tej smeri nadaljuje s trgovino. Zahvala gre v prvi vrsti županstvu v Gočovi, katero je orožništvo pri Sv. Lenartu pravočasno opozorilo na tiča.

Vojaškega tatu prijeli. V Slovenjem Gradcu so prijeli desernika Tobiša, o katerem poročamo, da je vlomil v blagajno štacijskega poveljništva v Celju in ukradel 9000 kron v gotovini ter hranilno knjižico, glasečo se na 45.000 kron. 3000 kron je že zapravil. Name-raval je uteči čez mejo.

Vsi godbeniki bivših vojaških godb avstro-ogrške armade ki sedaj izvršujejo privatni poklic kot godbeniki, a niso v Jugoslavijo pristojni, se pozivljajo, da vstopijo v naše voj. godbe. Ako se ti godbeniki temu pozivu ne bi odzvali, morajo naše oze in je takoj zapustiti in se vrniti v one države, kamor so pristojni. Vsi godbeniki, katerih se ta poziv tiče, naj takoj javijo mestnemu pov. v Mariboru sledeče podatke: 1. prejšnji vojaški čin, 2. ime, 3. pristojni kraj, 4. v katerih instrumentih je izvežban, 5. sedanje bivališče.

Nove družinske nakupovalne izkaznice, veljavne od 20. aprila se bodo izdajale za samostojne stranke hišnim posestnikom, ki jih imajo dostaviti strankam, in sicer: za graško predmestje dne 16. aprila za Koroško predmestje in notranje mesto dne 17. aprila, za Magdalensko predmestje dne 18. aprila, vsakokrat med 9. in 11. uro dopoldne na Mestnem trgu št. 6. Prinesiti se morajo hišni seznamki, ki so v rokah hišnih posestnikov. Prijave in odjave se morajo izvršiti, najmanj dan poprej, med izdajo izkaznic se prijave ali odjave ne bode sprejemale.

Zadnje vesti.

Položaj na naši severni fronti.

LDU. Ljubljana, 11. aprila dopoldn. Položaj je neizpremenjen. Na frontah je mir.

Dr. Trumbić in Nemška Avstrija.

LDU. Pariz, 11. aprila, 1919. (Brezžično.) Dr. Trumbić je izjavil zastopniku lista »Petit Journal«, da bi pomenilo združenje Nemške Avstrije z Veliko Nemčijo veliko nevarnost ne samo za Jugoslovane in Čehoslovake, ampak tudi za svetovni mir.

Lloyd George za francoske zahteve.

LDU. Pariz, 11. aprila. (Brezžično.) Kakor poroča »Echo de Paris« je Lloyd George pri včerajšnjem posvetovanju mirovne konferencije podpiral izredno odločno francoske zahteve. K temu je pripomogla najbrže tudi brzobjavka, katero mu je poslalo 400 poslancev angleškega parlamenta.

Danes in vsak večer koncert v hotelu „UNION“!

Ferd. Seidl: Kod naj se potegne pravična državna meja med Jugoslavijo in Italijo? 12 strani, velika 8" in geološki zemljevid. Cena 1 K. Ponatisk daljšega članka, ki ga je priobčil Slov. Narod meseca februarja letos. Avtor je opremil ponatisk s preglednim geološkim zemljevidom, obsegajočim skoro vse ozemlje slovenskega dela Jugoslavije. Zemljevid jasno kaže, da se začena Balkanski polotok ob črti Humin—Kobarid—Podbrdo. Do te črte sega od jugovzhoda prav tista geološka zgradba tal, ki je značilna za Bosno, Dalmacijo in hrvaško Primorje. Na zemljevidu se vidi, da stojijo mesta: Gorica, Trst, Pulj in Reka in istotako Idrija, Postojna in Cerknica na balkanskem polotoku in na jugoslovanskem ozemlju. Nadalje se vidi, da je rob Beneške ravnine od Tržiča do Humina prava prirodna meja med Jugoslavijo in Italijo. V zemljevidu so tudi začrtane poglavitne variante, ki predlagajo za bodočo državno mejo med Jugoslavijo in Italijo, namreč: 1. narodnostna meja, 2. Triglavova črta in 3. Kaninova črta. Besedilo brošure obravnava vse tri variante bodoče meje z geološko-geografskega, s prometnega in s strateškega stališča in se krepko zavzema za narodnostno mejo kot edino popolnoma pravično. Ker je potrebno, da se o vprašanju naše zapadne meje vsakdo kolikor moči dobro pouči, zato je toplo priporočamo našim razumnikom to brošuro, ki je pisana jasno in prepričevalno.

Narodno gospodarstvo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani! Dne 5. t. m. se je vršila bilančna seja upravnega sveta banke, ki je odobrila bilanco za l. 1918. Aktiva: blagajna K 7.187.853,07, menice K 1.680.458,11 valute in novci K 90.760,88, predjudni na vrednostne papirje K 13.722.464,44, vrednostni papirji K 13.119.578,83, dolžniki K 131.939.235,40, inventar K 105.455,32, realitete K 1.383.314,54, skupno K 169.229.120,59. Pasiva: delniška glavnica K 10.000.000,— (od 1. t. l. nadalje K 15.000.000,—), vloge K 89.497.628,11, upniki K 65.932.628,97, transitive obresti K 224.231,59, nevzdržena dividenda K 19.472,—, rezervni zakladi K 2.001.781,21, pokojninski zaklad K 309.673,06, čisti dobiček všteti prenos iz l. 1917 K 1.243.705,65, skupno K 169.229.120,59. Zguba in dobiček: Prejemki: obresti K 5.007.797,64, iznos bančnih poslov K 1.118.553,90, iznos realitet K 32.258,63, izdatki: obresti K 3.759.207,72, upravni stroški K 192.033,42, plače K 753.081,54, davki K 276.948,97; čisti dobiček za l. 1918 znaša K 1.177.338,52 in všteti prenos iz minulega leta v znesku K 66.367,13, K 1.243.705,65, torej za K 41.805,75 manj od minulega leta. Pri vseh bilančnih točkah je opazovati napram l. 1917 znatno napredovanje, zlasti so se zvišale vloge za 44 milijonov drugi upniki pa za 40 milijonov. Sklenilo se je, predlagati občenemu zboru, ki bo sklican na 5. maj 1919 ob 10. uri dopoldne, izplačanje 7 $\frac{1}{2}$ % (lani 7%) dividende za l. 1918 v skupnem znesku K 750.000,—, dotacijo rezerv z K 258.866,92, vporabo K 118.483,88 za tanieme in v dobrodelne namene in prenos K 116.354,85 na novi račun.

V soboto večer ob 8. uri se vrši v „Narodnem domu“ javno predavanje

„Jugoslovanska žena — svobodna državljanica“.

KOMISIJSKO SKLADIŠČE

ALOJZ GNIUŠEK

MARIBOR, GLAVNI TRG št. 6

Trgovina
kolonijalnega blaga na
debelo in drobno

Vladimir Pavlšek
Maribor

Grajska ulica št. 16
se priporoča!

Knjigarna in veletrgovina papirja Vilko Weixl Maribor, Glavni trg 22

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih razglednic, raznega papirja in sploh vseh pisalnih in šolskih potrebščin.

V zalogi razne šolske ter leposlovne knjige, tudi v hrv. jeziku.

Prevzame naročila na štampiljice.

Še v zalogi se nahajajoče drobnarije in igrače se razprodajo.

Lastna knjigovoznica.

Florjan Skalé, čevljar, Maribor

Vitrinska ulica 15

Zaloga vsakovrstne čevljarske potrebščin. Velika izbira izdelanih moških in ženskih čevljev.

Stalna cena!

Solidna poštežba!

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

priporoča se občinstvu.

Eksportna trgovina Franjo Vidovič Maribor

Cvetlična ulica št. 15

Preskrbuje prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari.

Dobre ključavničarske obleke

se prodajajo po 65 kron

Maribor, Glavni trg 6

Juraj Gredlič, brivec

v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Prva jugoslovanska mizarnica v Mariboru

Tegetthoffov trg št. 3

priporoča vsem svojo točno in dobro izdelano pohištvo, zgradje parketnih tla kakor tudi bilardnih miz.

S poštovanjem

Rudolf Novak, mizar.

Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako vrsto deteljnega, priporoča trgovina z semeni

M. Berdajs, Maribor ob Dr.

Solijin trg

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.

Raznašalci časopisov

se sprejmejo v upravištvo „Mariborskega delavca“.

Nova manufakturna trgovina!

Cenjen. občinstvu naznanjam, da sem zopet otvoril svojo

manufakturno trgovino.

Dobil sem blago iz inozemstva, s katerim bom mogel zadostiti vsem zahtevam.

Cene nižje nego drugje!

IVAN ŠOŠTARIČ

Maribor ob Dravi, Gosposka ulica 5